

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3Tos/10/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123011371
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Hargaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3123011371.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu JUDr. Romana Hargaša a sudcov JUDr. Michala Eliaša a JUDr. Milana Straku, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. X.X.XXXX v C., trvale bytom D. E. D., F. E. XXX/XX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, na neverejnom zasadnutí dňa 27. februára 2024, prejednal sťažnosť prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín zo dňa 27. novembra 2023, sp. zn. 7Pp/29/2023 a takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. zrušuje sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu a ukladá sa okresnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 27. novembra 2023, sp. zn. 7Pp/29/2023, bolo rozhodnuté nasledovne:

„I. Podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona v spojení s § 415 ods. 1 Tr. poriadku sa odsúdený A. B., nar. XX.XX.XXXX, podmiennečne prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 3T/59/2019 zo dňa 08.01.2020.

II. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zákona sa odsúdenému určuje skúšobná doba vo výmere 3 (tri) roky a súčasne sa nariaďuje probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere 3 (tri) roky a zároveň sa odsúdenému ukladajú v čase probačného dohľadu nasledujúce obmedzenia a povinnosti:

- podľa § 51 ods. 3 písm. b) Tr. zákona zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok.“

Citované uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože prokurátor proti nemu podal sťažnosť do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po vyhlásení uznesenia. Podanú sťažnosť dodatočne písomne odôvodnil. V úvode dôvodov podanej sťažnosti poukázal na obsah výrokovvej časti napadnutého uznesenia a podstatu o jeho odôvodnenia. Ďalej uviedol nasledovné:

„Dôvodom sťažnosti je absencia materiálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie. Z hodnotenia riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom vyplýva, že odsúdený stanovený program zaobchádzania plní čiastočne v bode edukácia z dôvodu čiastočne kritického postoja k trestnej činnosti, riziko recidívy trestnej činnosti je vyhodnotené ako stredné, resocializačná prognóza je menej priaznivá. Uvedené skutočnosti sú s prihliadnutím na charakter odsúdeným spáchanej trestnej činnosti pre posúdenie splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zásadné.

Z ustanovené § 66 odsek 1, odsek 2 Trestného zákona vyplýva, že predpokladom podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody u odsúdeného je súčasné splnenie troch podmienok a to, že odsúdený vykonal trest odňatia slobody v zodpovedajúcom rozsahu, že vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a že sa môže od neho očakávať, že v budúcnosti

povedie riadny život, pričom pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Som toho názoru, že prvostupňový súd nedostatočne vyhodnotil rizikové faktory odsúdeného A. B., pretože podľa názoru prokuratúry resocializačná prognóza odsúdeného nevykazuje splnenie podmienok k jeho podmienčnemu prepusteniu, a to predovšetkým vzhľadom na iba čiastočne kritický postoj odsúdeného k ním spáchanej závažnej a pre spoločnosť nebezpečnej trestnej činnosti. Zo zmyslu inštitútu podmienčného prepustenia vyplýva, že podmienčné prepustenie nie je automaticky udeľovanou odmenou za dobré správanie vo výkone trestu bez ohľadu na účel trestu. Tieto skutočnosti odôvodňujú podmienčné prepustenie len vtedy, keď so zreteľom na ne, ale aj so zreteľom na ďalšie okolnosti, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnená nádej, že odsúdený bude viesť aj na slobode riadny život a nie je tu pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti som toho názoru, že vzhľadom na postoj odsúdeného k ním spáchanej trestnej činnosti podmienky na podmienčné prepustenie splnené neboli.

Ustanovenie § 66 odsek 1 Trestného zákona vyjadruje totiž predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre podmienčné prepustenie a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia páchatel'ovho polepšenia, pričom očakávanie, že odsúdený po podmienčnom prepustení povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení páchatel'ovej osobnosti, doterajšieho pôsobenia výkonu trestu, možností jeho nápravy a osobných pomerov s prihliadnutím aj na účel trestu, pričom bez významu nie je ani zistenie, ako bude verejnosť reagovať na predčasné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu, aké sú sociálne pomery odsúdeného a aké podmienky má vytvorené pre prechod do normálneho života na slobode.

Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí pritom hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa už zbavil práve tých charakterových rysov a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli ku spáchaniu trestnej činnosti alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin. Avšak v obsahu vyššie citovaného hodnotenia ústav na výkon trestu odňatia slobody konštatuje len čiastočne kritický postoj k trestnej činnosti.

Dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného na slobode je v prípade odsúdeného viac ako pochybné, a to tak s prihliadnutím na charakter spáchanej trestnej činnosti ako aj na stredné riziko sociálneho zlyhania odsúdeného a predovšetkým na konštatovanie menej priaznivej resocializačnej prognózy. Preto nemožno súhlasiť s názorom súdu, že riziko recidívy je u odsúdeného akceptovateľné pre podmienčné prepustenie.

Významnou skutočnosťou v tejto súvislosti je aj to, že odsúdený bol už v minulosti vo výkone trestu odňatia slobody pre závažnú násilnú trestnú činnosť a dokonca bol z výkonu trestu odňatia slobody podmienčne prepustený rozhodnutím Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1Pp 94/06. Napriek skúsenosti odsúdeného s výkonom trestu odňatia slobody a podmienčnemu prepusteniu, sa opätovne dopúšťa zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmo a), odsek 3 písmeno d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b) Trestného zákona, pričom zdôrazňujem, že tejto trestnej činnosti sa dopustil od 22.02.2007 do 23.05.2019, teda ihneď po jeho podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody pre inú závažnú trestnú činnosť (trestný čin lúpeže a iné). V tejto súvislosti absolútne neobstojí argumentácia samosudcu, že s ohľadom na odstup času, nemá trestná minulosť odsúdeného a jeho podmienčné prepustenie, vo vzťahu k posúdeniu kriminálneho narušenia odsúdeného významnú relevanciu.

Zároveň považujem za nesprávnu aj argumentáciu samosudcu spochybňujúcu nástroj na predikovanie budúcej možnej recidívy u odsúdeného. Mám za to, že ide o relevantný a praxou overený nástroj na vyhodnotenie resocializačnej prognózy a rizika sociálneho zlyhania odsúdeného, na vypracovaní ktorého sa zúčastňujú viaceré osoby podieľajúce sa na prevýchove odsúdeného. Pričom odmietnutie jeho záverov, len z dôvodu, že nezapadajú a nie sú v súlade s rozhodnutím samosudcu, je neprípustné. Zároveň sú závery tohto nástroja aj súčasťou hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody, o ktorom samosudca v odôvodnení uznesenia sám konštatuje, že pri rozhodovaní o návrhu na podmienčné prepustenie, primárne vychádza zo záverov hodnotenia ústavu, pretože iba osoby podieľajúce sa na prevýchove odsúdeného, môžu podať objektívny obraz o stupni nápravy. Ďalej v tejto súvislosti tiež poukazujem na skutočnosť, že podľa obsahu ohodnotenia odsúdený porušil dva krát ústavný poriadok.

Vo vzťahu k povahe spáchanej trestnej činnosti samosudca konštatuje, že odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody pre násilnú trestnú činnosť voči družke, ktorú páchal aj pod vplyvom alkoholu, pričom u odsúdeného neboli zistené v rámci výkonu trestu odňatia slobody žiadne agresívne prejavy. V súvislosti

s uvedeným konštatujem, že odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody nütene abstinovao a nebol v kontakte s družkou, preto z uvedeného nemožno vyvodiť záver o nepotrebnosti izolácie odsúdeného od spoločnosti v ústavnom zariadení alebo

záver o očakávaní vedenia riadneho života po prepustení na slobode.

Vo vzťahu k uloženému a nevykonanému ochrannému liečeniu považujem za potrebné uviesť, že nútená abstinencia odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody v žiadnom prípade neznamená, že bola odstránená hlavná príčina trestnej činnosti u odsúdeného, u ktorého sa v minulosti prejavovali sklony k násilnej protiprávnej činnosti pod vplyvom alkoholu. Pričom vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že uložené ochranné liečenie odsúdený nevykonao a preto nie je možné v tejto súvislosti ani vyhodnotiť, či prevýchova odsúdeného dosiahla taký stupeň, ktorý by svedčil o možnom vedení riadneho života v budúcnosti ani o schopnosti odsúdeného dobrovoľne abstinovať. Pričom abstinencia odsúdeného je podľa vyjadrenia znalca podmienkou pre konštatovanie, že jeho pobyt na slobode nebude nebezpečný.

Vzhľadom na vyššie uvedené som toho názoru, že u odsúdeného neexistuje záruka ba ani len dôvodný predpoklad toho, že po podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody bude viesť riadny život, o čom v neposlednom rade svedčí aj jeho trestná minulosť a charakter spáchanej trestnej činnosti, keď spáchao zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmo a), odsek 3 písmeno d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b) Trestného zákona, ihneď po podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý vykonával pre závažnú násilnú a majetkovú trestnú činnosť (trestný čin lúpeže podľa § 234 odsek 1, trestný čin výtržníctva podľa § 202 odsek 1, trestný čin neoprávneného vyrobenia a používania elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon)

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody preto Krajskému súdu Trenčín navrhujem, aby uznesenie Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7Pp/29/2023 zo dňa 27.11.2023 podľa § 194 odsek 1 písmeno a) Trestného poriadku zrušil a rozhodol vo veci sám zamietnutím návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.“

Krajský súd v Trenčíne, ako nadriadený súd, na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. preskúmao správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom. Na základe vykonania svojej prieskumnej povinnosti v uvedených zákonných medziach dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Krajský súd v rámci preskúmania konania, ktoré predchádzao vydaniu napadnutého uznesenia, nezistil v postupe okresného súdu chyby procesného charakteru, ktoré by samé osebe opodstatňovali zrušenie napadnutého uznesenia. Krajský súd v konečnom dôsledku konštatuje, že v dôvodoch podanej sťažnosti nie sú ani vytýkané chyby takéhoto procesného charakteru.

V rámci preskúmania správnosti napadnutých výrokov uznesenia okresného súdu krajský súd skúmao, či je napadnuté uznesenie v súlade so zákonom.

Podľa § 66 ods. 1 Tr. zákona súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázao polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

V súvislosti s posudzovaním splnenia podmienok na podmienčné prepustenie každého odsúdeného, krajský súd považuje za potrebné zdôrazniť, že o dĺžke trestu, a teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane zákonodarca dobrodením, zakotveným v ustanoveniach o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ustanovil možnosť podmienčného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody za splnenia zákonom stanovených podmienok. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i výkonom tohto trestu po dobu kratšiu, než ju stanovil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca pritom neurčil povinnosť súdu podmienčne prepustiť každého odsúdeného, ale ponecháva na úvahu súdu posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby odsúdený vykonal celý uložený trest odňatia slobody. V tejto súvislosti považuje krajský súd tiež za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska naplnenia výchovného účelu trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. u osoby, ktorá je vo výkone trestu odňatia slobody prvýkrát, vystupuje do popredia výchovná zložka trestu, na rozdiel od osoby, ktorá je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, u ktorej vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u takejto osoby došlo k opakovanému páchaniu trestnej činnosti napriek predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru o splnení podmienok na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorými sú vykonanie zákonom požadovanej časti trestu, preukázanie polepšenia počas výkonu trestu a možnosť očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život. K záveru o preukázaní polepšenia odsúdeného okresný súd dospel na základe zistení, že odsúdený počas výkonu trestu dodržiaval ústavný poriadok a bol trikrát disciplinárne odmenený. Okresný súd síce zistil, že u odsúdeného ide o druhý výkon trestu odňatia slobody, avšak na túto skutočnosť pre odstup času neprihliadal, keďže z predošlého výkonu trestu bol odsúdený podmienčne prepustený v roku 2007. Podľa názoru krajského súdu v tomto prejednávanom prípade neprihliadanie na predchádzajúce odsúdenie odsúdeného pre veľký odstup času nie je namieste. Pozornosti okresného súdu zrejme ušlo, že podľa oboznámeného obsahu rozsudku bývalého Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 8.1.2020, sp. zn. 3T/59/2019, trestnej činnosti, pre ktorú je v súčasnosti vo výkone trestu, sa odsúdený dopúšťal po dlhšiu dobu v zmysle § 138 písm. b) Tr. zák., pričom začiatok páchania trestnej činnosti je určený na deň 22.2.2007, ktorý moment bezprostredne nasleduje po podmienčnom prepustení odsúdeného z výkonu predchádzajúceho trestu odňatia slobody, uloženého pre úmyselný trestný čin tiež násilného charakteru. Keďže sa okresný súd vôbec nezaoberal tým, že odsúdený začal páchať úmyselnú trestnú činnosť násilného charakteru prakticky ihneď, ako bol podmienčne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody za inú jeho úmyselnú trestnú činnosť tiež násilného charakteru, ktorý predchádzajúci trest ho v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. mal viesť k tomu, aby viedol riadny život, podľa názoru krajského súdu záver okresného súdu o preukázaní polepšenia odsúdeného v zmysle § 66 ods. 1 Tr. zák. je založený na neúplnom posúdení všetkých skutočností, podstatných a významných pre zákonné a správne rozhodnutie o návrhu odsúdeného na jeho podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

S poukazom na uvedené krajský súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie okresného súdu je nepreskúmateľné. Preto podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Po vrátení veci bude úlohou okresného súdu zadovážiť si aj spis, týkajúci sa predchádzajúceho podmienčného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu, oboznámenie ktorého obsahu je nutné pre zodpovedné posúdenie otázky, či dodržiavanie ústavného poriadku odsúdeným v súčasnom výkone trestu má svoj základ v polepšení sa odsúdeného, alebo preukazuje len to, že odsúdený sa vie prispôbiť podmienkam výkonu trestu. V súvislosti s nevykonaným ochranným liečením bude nutné vyžiadať si konkrétne správy o psychologickom vyšetrení a záznamy v pedagogickej dokumentácii, aby okresný súd mohol na základe vlastných zistení posúdiť, či tieto podklady môžu viesť k záveru o kritickom náhľade odsúdeného k požívaniu alkoholu. Až následne bude možné vykonať dokazovanie v rozsahu

nevyhnutnom pre zákonné rozhodnutie o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a rozhodnúť vo veci.
Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasmi členov senátu v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.